

отуда што је дијалекатски говорник, будући да влада »укупношћу дијалекатског инвентара као језичким корпусом за изрицање својих мисаоних садржаја«, »више од говорника који се служи стандардним језиком упућен на стилистичко искориштавање говорне грађе«. Сваки је говор специфична организација не само фонетско-фонолошких, акценатских, морфолошких, лексичких и синтаксичких, него и стилских особина. »Опћу стилистичку слику којег говора стварају многобројне стилске особине тога говора. Свим стилистичким особинама некога говора одговара објективна стварност у тренутку говора. Тако схваћена стилистичка обрада омогућује дијалекатској стилистици објективно закључивање и тиме јој осигурава мјесто међу емпиричким зnanственим дисциплинама.« У сврху илустрације реченог, аутор наводи резултате до којих је дошао Б. Финка приликом стилистичког испитивања дугооточких говора.

Можемо закључити да је треће, допуњено издање књиге у садржајном погледу знатно обogaћено овдје представљеним поглављем »Стилистике«, које представља својеврсну синтезу ауторовог теоријског и практичног бављења лингвистилистичком проблематиком, те да ће ова књига, и информативна и подстицајна у исти мах, доиста допринијети уклањању предрасуде према којој је »граматика душман доживљавању пјесништва«.

Сенахид Халиловић

МОСКОВСКИ НАУЧНИ СКУП У ПОВОДУ 150. ГОДИШЊИЦЕ УНИВЕРЗИТЕТСКЕ СЛАВИСТИКЕ У СССР-У

Године 1835, у складу са новим Статутом о универзитетима, у Русији је донесена одлука да се оснују катедре за »историју и књижевност словенских говора« на четири руска универзитета — Московском, Петербуршком, Казанском и Харковском, чиме је славистика и званично уведена као универзитетска дисциплина. Пошто се 1985. године навршило 150 година универзитетске славистике у Совјетском Савезу, у Москви је од 21. до 23. јануара 1986. на Филолошком факултету, поводом тог јубилеја, одржан научни скуп, на коме су присуствовали истакнути слависти (лингвисти, књижевни теоретичари и историчари) из читавог Совјетског Савеза. За овај импозантан скуп било је пријављено 114 реферата и саопштења (прочитано је 111). Он је у истину био свесавезни, јер је окупис слависте из 30 универзитетских центара СССР-а.

Скуп је радио у пленарним засједањима и секцијама. На пленарним засједањима прочитано је 14 реферата, а у секцијама 97 реферата и саопштења. Рад се одвијао у три секције: Секцији за словенске језике (пријављено 16 реферата и 15 саопштења), Секцији за

словенске књижевности (пријављено 27 реферата и 14 саопштења) и Секцији за историју Јужних и Западних Словена (пријављено 28 реферата).

Скуп је отворила А. Г. Широкова, шеф Катедре за словенску филологију МГУ, а затим је прочитана поздравна ријеч И. Ф. Болкова, декана Филолошког факултета МГУ.

На пленарном засједању први реферат поднијела је Л. П. Лаптева на тему »Основне етапе развоја домаће универзитетске славистике (у периоду од 150 година)«. У реферату је дата анализа развојка руске и совјетске славистике. Излагање се по тону издвајало од свих осталих поднесених на скупу јер је било веома оштро и односило се на критичку валоризацију совјетског периода развоја славистике (поменут је и култ личности, и бирократизам, и политиканство, и друге појаве што су имале негативан одраз у совјетској славистици). Доајен совјетске славистике Самуил Борисович Ђершгајн говорио је о организовању првих универзитетских катедри за словенску филологију у Русији. У излагању А. Г. Широкове на тему »Словенска лингвистика у МГУ и перспективе њеног развоја« дата је периодизација развоја славистике на МГУ. Шеф катедре за словенске књижевности МГУ Ј. З. Цибенко имала је сличан реферат, само што се он односио на књижевност: »Проучавање словенских књижевности на МГУ«. Затим су саслушана излагања Г. Д. Ејрвеса »Развој славистике у Украјини« и Ј. В. Богданова »Проучавање словенских језика и књижевности у Институту за славистику и балканистику Академије наука СССР-а«.

Други дио пленарнога засједања отворио је Н. И. Толстој излагањем »Картографисање словенског фолклора (искуства и могућности)«. Услиједили су реферати П. А. Дмитријева »Лењинградска катедра за словенску филологију данас«, В. К. Житника »Славистика на Кијевском државном универзитету«, Р. П. Усикове и В. Н. Зенчук »О настави словенских језика на нефилолошким факултетима«, К. К. Трофимовича и В. А. Моторног »Неки резултати проучавања лужичкосрпске филологије у послеријатним годинама« и А. Д. Дуличенка »Ка формирању нових словенских филологија у савременој етапи«.

У раду секција посебну су пажњу привукла излагања која су имала шири, теоријски карактер. Тако је А. Ј. Супрун говорио о историјско-типолошком проучавању система врста ријечи у словенским језицима, Т. С. Тихомирова о лексичко-граматичкој класификацији именица, Л. Н. Смирнов о социолингвистичким аспектима проучавања словенских језика, група аутора на челу са Т. В. Поповом о неким питањима контрастивне морфонологије савремених словенских језика, А. А. Горбачевски о типовима формалног варирања морфема у словенским језицима, И. М. Тепљакова о функционалној фразеологији итд. Из области књижевности такав су карактер имали реферати С. В. Никољског (»Умјетничка синтеза у епоси

формирања националних словенских књижевности»), А. Р. Волкова («Традиционални лик Фауста у словенским књижевностима»), Н. Ф. Копистјанске («Аспекти проучавања умјетничког времена»), Ј. Н. Будагове («Проблем еволуције књижевних веза»), И. М. Порочкине («Ј. Н. Толстој о словенским језицима и књижевностима») и др.

На овоме скупу поднесено је и низ реферата и саопштења у којима је било говора о нашим језицима, нашој књижевности и историји. Искључиво југословенској проблематици посвећено је осам излагања и то: В. П. Гуткова «Еволуциони процеси у морфологији српскохрватског књижевног језика XIX—XX вијека», В. Н. Зенчук «О задацима и проблемима проучавања научног стила говора савременог српскохрватског језика», Г. Ј. Иљина «Књижевност Југославије у првим послеријатним годинама», Н. А. Непорожње «Историја у роману-параболи М. Селимовића», Н. В. Маслењикова «Жанровске врсте словеначког романа 70-тих година и почетком 80-тих», С. Н. Мешчерјакова «Жанровска специфичност српског романа 70-тих година XX вијека», А. И. Сливе «Светозар Марковић у тумачењу совјетске историографије», Л. В. Кузмичеве «Југословенска историјска наука о Источној кризи 1875—1878». У многим другим рефератима и саопштењима такође су дотицани наши језици, књижевности и историја, нпр. у излагању Богданова, Дмитријева, Житника, Усикове, Зенчук и др. било је говора о томе како се и колико уче и проучавају српскохрватски, словеначки и македонски у појединим совјетским славистичким центрима, универзитетима и институтима, док је Дуличенко на пленарном засједању позитивно оцијенио статус русинског језика у Југославији. У низу излагања давана су поређења са нашим језицима (реферат П. П. Чучке «Јужнословенске основе у антропониими Украјинских Карпата», Г. А. Цихуна «А. М. Селишчев и нека питања македонске дијалектологије» и др.).

На скупу се могла стећи цјеловита слика о учењу српскохрватског, словеначког и македонског у СССР-у. Према подацима из 1983. године српскохрватски се предавао на 28 високошколских установа (обично као предмет у функцији струке, као други словенски језик), македонски на три, а словеначки на двије — укупно на 33 факултета. Број није мален, али ако се узме у обзир чињеница да се исте године пољски предавао у 56, чешки у 40, а бугарски у 38 центара, биће јасно да наши језици нису заступљени као чеки други (иза српскохрватског налази се само словачки — 6 центара и лужички — 1 центар). Иначе, «стриани» словенски језици се уче на специјализираним катедрама за словенску филологију (у Москви, Лењинграду, Кијеву и Лвову), на Међуфакултетској катедри за словенске језике МГУ (једина такве врсте у СССР-у), на одсјецима за руски, бјелоруски и украјински језик (1963. године било их је 65) те на педагошким институтима и другим установама (15 исте године). У Совјетском Савезу отворено је пет лектората српскохрватског језика (два у Москви и по један у Лењинграду, Кијеву и Минску) и један за словеначки и македонски (у Москви).

